

Χαιρετισμός του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη στην 36η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Ένωσης Δήμων

Είναι πραγματικά με ιδιαίτερη χαρά που αποδέχθηκα την πρόσκληση να χαιρετίσω την Ετήσια Γενική Συνέλευση της Ένωσης Δήμων Κύπρου.

Μια Συνέλευση η οποία, χρονικώς, πραγματοποιείται σε μια περίοδο ιδιαίτερα σημαντικών εξελίξεων όσον αφορά στο πλαίσιο λειτουργίας που θα διέπει μελλοντικά τις Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βρισκόμαστε ενώπιον μιας νέας πραγματικότητας. Κατόπιν μιας μακράς περιόδου διαλόγου και προβληματισμού, τόσο εντός του Υπουργείου Εσωτερικών και των άλλων Κυβερνητικών Υπηρεσιών όσο και, το σημαντικότερο, κατά τις εντατικές διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα με την Ένωση Δήμων, την Ένωση Κοινοτήτων και τα Πολιτικά Κόμματα, και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα των τεχνοοικονομικών μελετών, παρουσιάσαμε την περασμένη βδομάδα την ολοκληρωμένη πρόταση για τη ριζική μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αυτό που θέλω να τονίσω είναι πως η όλη φιλοσοφία της κατατεθείσας πρότασης δεν περιορίστηκε στην απλή συνένωση Δήμων και κοινοτήτων, αλλά βασίστηκε σε τρεις βασικούς άξονες πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τις διαχρονικές παθογένειες των Δήμων, δηλαδή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως μέχρι σήμερα ίσχυε, τις νέες απαιτήσεις, τις μελλοντικές ανάγκες αλλά και τις ιδιαιτερότητες των τοπικών κοινοτήτων.

Παράλληλα, και οφείλω να το υπερτονίσω, καθ' όλη τη διάρκεια της προεργασίας υπήρξε πραγματικά άριστη συνεργασία με την Ένωση Δήμων, η οποία, τηρώντας μια απόλυτα υπεύθυνη στάση, και οφείλω για τούτο να την ευχαριστήσω, εμπλούτισε το σχετικό νομοσχέδιο με δημιουργικές προτάσεις οι οποίες στην πλειοψηφία τους υιοθετήθηκαν και ενίσχυσαν τον από κοινού επιδιωκόμενο στόχο.

Ένας στόχος που δεν είναι άλλος παρά η ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των Δήμων σε καίριους τομείς κατά το πρότυπο των πλείστων ευρωπαϊκών χωρών και βέλτιστων πρακτικών, με στόχο την αισθητή βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών.

Αναλόγως, κύριος κοινός στόχος είναι και ο ανασχεδιασμός του μοντέλου διακυβέρνησης των Δήμων κατά τρόπο που να προωθήσει την απεξάρτησή τους από την κεντρική Κυβέρνηση, επιτρέποντας τους την παροχή ποιοτικότερων και αποτελεσματικότερων υπηρεσιών κοινής ωφελείας.

Ως εκ τούτου, δεν μπορώ παρά να χαιρετίσω θετικά την ιστορική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης με την ομόφωνη έγκριση του προσχεδίου του νομοσχεδίου μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όπως έχω αναφέρει, η όλη φιλοσοφία της ριζοσπαστικής μεταρρύθμισης εδράζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες:

Ο πρώτος πυλώνας, σχετίζεται με τη μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων από το κεντρικό επίπεδο στους Δήμους, καθιστώντας τους ως τους πλέον ουσιαστικούς φορείς τοπικής ανάπτυξης.

Σε αυτό το πλαίσιο, μεταξύ άλλων, εκχωρούνται οι πιο κάτω αρμοδιότητες στους Δήμους:

- Δημιουργία Ενιαίας Αρχής Ανάπτυξης σε κάθε νέο Δήμο, που θα εκδίδει τόσο την πολεοδομική όσο και την οικοδομική άδεια.
- Ίδρυση δημοτικής αστυνομίας, με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και εξουσίες.
- Δυνατότητα στους Δήμους να αναλαμβάνουν την ευθύνη, ως αναθέτουσες Αρχές, υλοποίησης έργων αναπτυξιακής υφής.
- Μεταφορά στους νέους Δήμους του συνόλου σχεδόν των αδειοδοτικών αρμοδιοτήτων που σήμερα εκδίδονται από τις Επαρχιακές Διοικήσεις.

Ο δεύτερος πυλώνας άπτεται της διοικητικής και, το σημαντικότερο, οικονομικής αυτονομίας και αυτοτέλειας των Τοπικών Αρχών.

Συναφώς, ενδεικτικά αναφέρω πως εκχωρούνται πλέον στους Δήμους τα ακόλουθα:

- Τα συνολικά έσοδα από τα τέλη κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, κάτι το οποίο ισοδυναμεί με αύξηση των εσόδων κατά 40%-50% σε σχέση με την υφιστάμενη κρατική χορηγία.
- Η δυνατότητα επιβολής ειδικού τέλους για συγκεκριμένη χρονική περίοδο για υλοποίηση τοπικών έργων αναπτυξιακής υφής.

Στα πιο πάνω, θα πρέπει να προστεθεί και το γεγονός πως οι εξοικονομήσεις που θα προκύψουν από τις συγχωνεύσεις και τις σχετικές οικονομίες κλίμακας, κυμαίνονται μεταξύ 30 και 50 εκατομμυρίων ευρώ.

Καθίσταται κατανοητό πως από όλες αυτές τις εξοικονομήσεις, αλλά και την ενίσχυση των εσόδων των Τοπικών Αρχών, που εκτιμάται πως στο μεσοπρόθεσμο διάστημα θα οδηγήσουν σε αυξημένους πόρους κατά 60 με 80 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, αυτή που θα επωφεληθεί είναι η τοπική κοινωνία, είτε μέσω της μείωσης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών είτε μέσω υλοποίησης σημαντικών έργων αναπτυξιακού και κοινωνικού αντίκτυπου.

Ο τελευταίος πυλώνας αφορά στην υιοθέτηση νέων μηχανισμών ελέγχου, διαφάνειας και λογοδοσίας.

Τίθενται νέες ασφαλιστικές δικλείδες που θα αποτρέπουν τα όποια φαινόμενα αυθαιρεσίας και μη λογοδοσίας που είχαν, σε μεμονωμένες έστω περιπτώσεις, παρατηρηθεί στο παρελθόν.

Πλέον, οι Δήμοι υποχρεούνται εφόσον υιοθετηθεί το νομοσχέδιο:

- Να έχουν ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς.

- Να δημοσιοποιούν στο διαδίκτυο όλες τις αποφάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων, των προϋπολογισμών, των εκθέσεων του Γενικού Ελεγκτή, πράξεων διορισμού, αλλά και κάθε δαπάνης πέραν των 5.000 ευρώ.
- Να δημιουργήσουν Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου για όλες τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Να θέσουν οροφή στις δαπάνες προσωπικού ως ποσοστού του συνόλου των εξόδων του προϋπολογισμού.

Επιχειρείται ένα νοικοκύρεμα των τοπικών κυβερνήσεων που θα είναι εν τέλει προς όφελος των πολιτών.

Θέλω να πω κάτι, που το παρακολουθούσα από τότε που είχα εκλεγεί βουλευτής. Η εξάρτηση από την κεντρική Κυβέρνηση αποδυναμώνει τον Δήμαρχο με τα οράματα. Υπόσχεται ο Δήμαρχος πολλά και διάφορα. Πώς θα τα υλοποιήσει αν εξαρτάται από το εκάστοτε Υπουργείο Εσωτερικών αν τα εγκρίνει και αν τα θεωρήσει ότι είναι προς όφελος της πόλης ή εάν τα οικονομικά του κράτους δεν επιτρέπουν τη χρηματοδότηση ανάλογων έργων. Με τη μεταρρύθμιση δίδεται πια η ευκαιρία στους άρχοντες της τοπικής διακυβέρνησης να ξέρουν τι λένε διότι θα ξέρουν τα έσοδα. Και εκείνα που θα εξαγγέλλουν θα είναι μέσα στα πλαίσια του προϋπολογισμού.

Εκείνο που θέλω να υπογραμμίσω, για ακόμη μία φορά, είναι το γεγονός ότι βασική επιδίωξή μας δεν ήταν απλά η συνένωση των Δήμων, αλλά η ουσιαστική ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η αναβάθμιση και στήριξη των τοπικών κοινωνιών και η αντιμετώπιση των διαχρονικών, οικονομικών και όχι μόνο, προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, στη βάση ενός ολοκληρωμένου μεταρρυθμιστικού προγράμματος.

Παρατηρούνται κάποιες έντονες επιμέρους αντιδράσεις από υφιστάμενους Δήμους όσον αφορά στις προταθείσες συνενώσεις.

Αντιδράσεις, οποίες είναι απολύτως σεβαστές, αλλά εκείνο που προέχει είναι τα τελικά οφέλη που θα προκύψουν από τη μεταρρύθμιση, ως επίσης και το γεγονός πως το σχετικό νομοσχέδιο προέκυψε ως αποτέλεσμα εντατικότητας διαβουλεύσεων με την Ένωση Δήμων, με την Κυβέρνηση να υιοθετεί εις το μεγαλύτερο εύρος τις προτάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αντιλαμβάνομαι πως η όποια ριζοσπαστική μεταρρύθμιση μπορεί να προκαλέσει δυσφορία.

Όμως είμαι βέβαιος πως κανένας των αντιδρώντων δεν ενεργεί και δεν έχει ως γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για αυτό και είμαι βέβαιος πως μέσα από ένα δημιουργικό διάλογο είναι δυνατόν να εξευρεθούν εκείνες οι λύσεις που θα δώσουν τις απαντήσεις στις όποιες έγνοιες.

Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι πως λαμβάνοντας υπόψη τις ανησυχίες και ευαισθησίες κάθε κοινότητας και Δήμου και έχοντας ως πρώτιστο μέλημα να διασφαλίσουμε ότι θα διατηρηθεί ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των Τοπικών Αρχών, ο κάθε υπό συνένωση δήμος ή κοινότητα διατηρεί όχι μόνο το όνομα του ως δημοτικό διαμέρισμα του νέου Δήμου, αλλά και την αναλογική εκπροσώπηση που θα του δίνει τη δυνατότητα μέσω του προϋπολογισμού των συγχωνευμένων Δήμων να προβαίνει σε ουσιαστικές παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, η πρόταση μας για τις συγχωνεύσεις των Δήμων βασίστηκε στις προτάσεις εμπειρογνομόνων, αλλά και τη μελέτη που η ίδια η Ένωση Δήμων έχει εκπονήσει, χρησιμοποιώντας αντικειμενικά και αδιαμφισβήτητα κριτήρια, όπως πληθυσμιακά, οικονομικά, γεωγραφικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά.

Εν τη απουσία ενός σύγχρονου μοντέλου λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η Κυβέρνηση στήριξε εμπράκτως, διότι πίστευε και πιστεύει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, το όραμα και την αναπτυξιακή πολιτική των τοπικών Αρχών κάθε επαρχίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή, αναφέρω, ενδεικτικά, ότι ποσό ύψους περίπου 75 εκ. ευρώ διατίθεται ετησίως στους Δήμους των ελεύθερων και κατεχόμενων περιοχών, είτε υπό μορφή κρατικής χορηγίας είτε έναντι απώλειας εσόδων από την κατάργηση του επαγγελματικού φόρου.

Πέραν τούτων, επιδιώκοντας την κοινωνικό-οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, τα τελευταία χρόνια έχουν εξαγγελθεί και είτε ολοκληρώθηκαν είτε βρίσκονται στο στάδιο της εκτέλεσης έργα υποδομής και κοινής ωφέλειας που αφορούν Δήμους και κοινότητες, ύψους πέραν των 2,8 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Στα όσα έχω αναφέρει πρέπει να προστεθεί η αποπληρωμή των εγγυημένων δανείων των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των καθυστερημένων οφειλών των Κοινοτικών Συμβουλίων προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων μέσω σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, συνολικού ύψους 196,7 εκατομμυρίων ευρώ.

Ανάλογης σημασίας είναι και η χρηματοδότηση έργων των Δήμων από το δάνειο ύψους 200 εκατομμυρίων ευρώ που συνομολογήθηκε κάτω από ευνοϊκότερους όρους το 2015 μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με αποκοπή του τοκοχρεολυσίου από την κρατική χορηγία που αναλογεί σε κάθε Δήμο. Δηλαδή, δόθηκε η δυνατότητα να υλοποιήσουν οι Δήμοι έργα, για τα οποία είχαν τουλάχιστον δεσμευτεί προς τους πολίτες των τοπικών κοινωνιών.

Τα όσα ενδεικτικά έχω προαναφέρει, αποδεικνύουν εμπράκτως τη βούληση του κεντρικού κράτους να στηρίζει τις Τοπικές Αρχές με τελικούς αποδέκτες των ωφελημάτων που προκύπτουν τους πολίτες. Σε αυτό άλλωστε το πλαίσιο είναι που κινείται η επιδιωκόμενη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μια μεταρρύθμιση που βρίσκει πάνω από όλα σύμφωνους την Ένωση Δήμων και κοινοτήτων. Χωρίς αυτή τη συναίνεση και συγκατάθεση δεν θα μπορούσε ποτέ να επιβληθεί οποιαδήποτε μεταρρύθμιση για να φέρει αυτό που και εσείς επιθυμείτε, δηλαδή την ευημερία των τοπικών κοινωνιών και ευρύτερα της κοινωνίας μας.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να σας καλέσω σε ένα δημιουργικό διάλογο και σε συνεργασία με τα πολιτικά κόμματα, να εξευρεθεί η απαραίτητη συναίνεση για υιοθέτηση του σχετικού νομοσχεδίου το συντομότερο δυνατόν, που θα δημιουργήσει οικονομικά εύρωστους και διοικητικά ευέλικτους Δήμους που θα ανταποκρίνονται στις εύλογες προσδοκίες των πολιτών.

Καταλήγοντας, θα ήθελα να συγχαρώ θερμά όλους σας για το πολυσήμαντο και πολύπλευρο έργο που επιτελείτε και να ευχηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες της

Γενικής Συνέλευσης σας, αλλά και κάθε επιτυχία στην κοινή προσπάθεια μεταρρύθμισης του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό που επιδιώκουμε είναι αυτονομία οικονομική και διοικητική, αποκέντρωση εξουσιών, δημιουργία τοπικών κυβερνήσεων, έτσι ώστε να μπορούμε να είμαστε αποτελεσματικότεροι σε αυτό που χρωστούμε στο σύνολο των πολιτών. Και οι πολίτες δεν έχουν χώρο. Ελεύθερα επιλέγουν, ελεύθερα εκλέγουν, αλλά έχουν και απαιτήσεις από όσους εκλέγουν. Μέχρι σήμερα οι απαιτήσεις πιθανότατα να αδικούσαν τους εκλεγμένους, διότι η αδυναμία οικονομικής αυτάρκειας, διοικητικής αυτάρκειας απλώς εξέθετε ανθρώπους που είχαν οράματα, αλλά δεν μπορούσαν να τα υλοποιήσουν λόγω οικονομικής ανεπάρκειας. Σήμερα, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις και χαίρομαι, και είναι για αυτό εξάλλου που η Ένωση Δήμων έχει δώσει τη σημαντικότερη ώθηση στο να υιοθετηθεί αυτή η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μια μεταρρύθμιση που θα είναι προς όφελος του συνόλου των συμπολιτών μας.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στις προσπάθειες που μαζί καταβάλλουμε για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.